

ROYNDIR

Atli Gregersen, stjóri á Hiddenfjord

Úr 18 niður í 12 mánaðir í sjónum

Hóast trupult er at forða fyrri bráðligum sjúkum, ið kunnu raka, so hevur Hiddenfjord tó gjørt nakað fyrri at forða bráðligum felli.

– Vit hava í drúgva tíð arbeitt við at styttja tíðina, vit hava laksin svimjandi í sjónum. Tí tá er vandi mest fyrri sjúkum, algum og lús. Vanliga hevur laksurin svomið umleið 18 mánaðir í sjónum áðrenn hann verður tikin. Vit hava nú bygt út á landi, so at tíðin á sjógvi styttest munandi. Tað, sum vit hava tikið á Sørvágsfirði herfyri, hevði í miðal svomið 12 mánaðir á sjónum. Tað vil siga at vit hava stytt tíðina á sjónum við seks

mánaðum, sigur Atli Gregersen. Hiddenfjord hevur bygt stórt út á Fútakletti í Vágum, soleiðis at fiskurin kann svimja longri í feskum vatni, áðrenn hann fer á sjógv. Í næstum fer Hiddenfjord at taka ein part av laksinum, sum svimur í Vestmannasundi. Tað fyrsta, sum verður tikið, hevur ikki svomið á sjónum í meira enn níggju mánaðir. Í miðal hevur laksurin sum verður tikin í Vestmanna tó svomið í nakað longri tíð enn níggju mánaðir.

– Tað tekur langa tíð og kostar nógv at leggja um, men vit minka eisini um váðan við at hava fiskin longri á landi, sigur Atli Gregersen.

Missa møguliga laks fyrri eina milliard krónur

Higartil hava norsk alifeløg mist 11.600 tons av laks í Nordland og Suður-Troms av algum.

VILMUND JACOBSEN

VILMUND@SOSIALURIN.FO

Sambært norsku fiskivinnuumsitingini hevur misti alifiskurin eitt søluvirði, sum liggur oman fyrri 720 milliúnir norsk- ar krónur. Greinarar siga, at soleiðis, sum gongdin er í lötuni, kunnu alarar rokna við at missa laks fyrri meira enn eina milliard norsk- ar krónur.

Fiskivinnu- myndugleikarnir siga í einari frágreiðing mikudagin, at deyðiligheitin í innara parti og miðpartinum av Ofotfjørðinum nú er steðgað, men har er næstan eingin fiskur eftir. Hinvegin doyir framvegis nógvur fiskur í ytru pørtunum av fjørðinum.

Framskrivningar vísa, at algurnar, sum higartil hava gjørt av við øll hesi 11.600 tons- ini av laks, framvegis flyta seg, og norsk Havgransking- arstovnurin ber ótta fyrri, at "deyðsalgurnar", sum fyrri-

brigdið verður rópt í Noregi, kunnu spreidda seg vestur eftir til stór aliðki í Rafsundinum, eins og til Molla og Skrova í Svolvær.

"Deyðsalgan"

Eitrandi algurnar seta seg á táknurnar á fiskinum, sum síðan kvalist.

Í norskum miðlum verður talað um "deyðsalguna", og norsk Havgranskingarstovnurin vísir á, at talan er um algu av slagnum "chrysochromulina leadbeateri". Algan er eitt plantuæti, sum er vanlig við strendurnar í Noregi.

– Hetta er heldur ikki fyrstu ferð, at algan er orsök til laksa- deyða. Ein størri blóming av hesi algu var eisini í mai og juni í 1991, og síðan var ein minni blóming av alguni í mai í 2008, skrivir norska heimasíðan www.sysla.no

Tryggingin dekkar bara lutvíst

Sláturvirðið av fiskinum, sum

er deyður av eitrandi algum í Noregi, hevði verið umleið tvær milliardir norsk- ar krónur.

Sjálvt um norskir alarar eru tryggjaðir, noyðist alivinnan kortini sjálv at bera meginpartin av tapinum, nú eitrandi algur hava dripið fleiri túsund tons av alilaksi.

Gjensidige er størsti tryggingaraktørurin í norskari alivinnu.

– Allir alarar hava tryggingar sum fevna um slíkar hendingar sum hesa. Fyrri okkara viðkomandi hava alifeløgini eina sjálvsábyrgd á í minsta lagi 20 prosent, og eg trúgvi, at onnur tryggingarfeløg munnu hava umleið somu treytir.

Tað sigur samskiðisstjórin í Gjensidige, Øystein Thoresen, við Dagens Næringsliv. Hann vísir á, at onkrar alifyritøkur hava hægri sjálvsábyrgd, kanska upp ímóti 40-50 prosentum.

Innaneftirlit at fylgja við alguvøkstri

– Okkara uppgávu er fyrst og fremst at koma inn, tá ið sjúkur sum ILA og PD ella lús ella annað sum smittar, rakar laksin. Vit kunnu millum annað áleggja tøku, og annars eru reglur fyrri, hvussu deyði fiskurin skal burturbeinast, sigur Birna Mørkøre, landsdjóralækni á Heilsufrøðiligu Starvstovuni.

FRANTS JENSEN

FRANTS@SOSIALURIN.FO

Støðan er ein onnur við algum. Hon vísir á, at tað er eitt krav, at alifyritøkur skulu hava eina tilbúgingarætlan, sum eisini skal umfata alguvøstur og annað líknandi.

– Alifyritøkurnar skulu eisini hava eitt innaneftirlit. Har verður sagt, at tiltøk skulu setast í verk um okkurt bráðligt felli kemur á, sigur Birna Mørkøre.

Birna Mørkøre, landsdjóralækni á Heilsufrøðiligu Starvstovuni

Hon vísir á, at tað er upp til fyrirøkurnar sjálvar at meta um, um tær gera regluligar alguroyndir, um tær velja satilityrvøku ella aðrar loysnir fyrri at fylgja við váðanum fyrri algublóming.

– Tað sum vit serliga arbeiða við, er um fiskur doyir, at tað verður skjótt atborið, so at deyði fiskurin verður tikin upp úr nótunum, verður maldur og súrgaður so skjótt sum møguligt, og at hann verður burturbeindur, so at tað ikki er smittuvandi, sigur Birna Mørkøre.